

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Exegesis Euangelij Ioannis XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

T. VI
22

neratur Deus, nisi opera sua. Et tamen donat & imputat ea nobis sue gratiæ cooperantibus. Nemo ergo sit piger ad agenda bona: certus si parce solum minauerit, parce & metet: quod idem utique confirmat mercedem reddendam operibus bonis. Sed superuacaneum est probare velle, vnde nemo nisi stultissimus dubitare potest.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM FESTI.
Ioannis duodecimo.

Inuicissimi martyris Laurentij festum hodie diem celebrat Ecclesia Catholica fratres charissimi. Sed Euangelici nostri sanctissimum martyrem è diuorum catalogo remouerunt. Et qua tandem vel ratione, vel autoritate? Ratione quidem nulla, autoritate autem sua. O homines omni lachrymarum fonte plangendos. Sed nos interim patrū vestigijs inhaerentes, celebremus natalem sancti Laurentij: certi ante annos mille & eo amplius celebratum eum esse ab Ecclesia Catholica. Multa nobis in diuo Laurentio imitanda proponuntur, multa & præclara eius extant merita, non ambigi potest, quin potens sit apud Deum suis meritis & precibus nobis patrocinari. Quid igitur causæ est, quo minus illius festum agere diem volumus? Esto torqueat diabolus memoria & veneratio diuorum, sicut olim torfit eum illorum insuperabilis animi fortitudo & patientia, num propterea non debemus eos pie colere? Imo colamus eos dilectissimi, & patronos apud Deum nobis conciliemus, vt in illo tremendo iudicij die habeamus qui nos adiuuet & defendat apud Deum. Quicquid interim sentiant aduersarij, nihil nos moueat. Illi enim tam perfecti sunt (si inferis placeat) vt non egeant vlllo sanctorum patrocinio. Sed his paucis iusto animi dolore de sanctorum colendis festiuitatibus præmissis, ipsa Euangelij verba videamus.

Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit, fructum multum adfert.

Augusti:
Grano frumenti vi se-
Christus co-
paratit.

Eph: i.

Hæc verba specialiter ad Dominum Saluatorem pertinent, qui est verissimum illud frumenti granum, quod infidelitate Iudæorum, vt ait Augustinus, mortificatum, multiplicatum est fide populorum. De quo dubium non est, si pro nobis mortuus non fuisset, solum eum fuisse mansurum, nec quenquam secum perducturum in caelestem paradysum. Mortuus autem quantum fructum attulerit, probant innumere nationes ad fidem à paganismi erroribus conuersæ, & in hæreditatem filiorum Dei translata. Atque ea de causa sese demiserat in vterum virginis, vt inde sumpto mortali corpore pro nobis moreretur, & moriendo nos viuificaret, qui eramus peccatis mortui & perdit. Poterat quidem non mori, sed nisi moreretur, nos non redimeremur, non ad vitam resuscitaremur. Quod quia ferre non potuit, mortem, eamque durissimam amplexus est, malens in seipsum crudelis esse, quam nos miseros in exilij huius captiuitate relinquere. Mortuus est igitur, vt nos viuificaremur. Mors illius nostræ vitæ reparatio est. Dum ille sponte moritur, nos ex æterna morte resuscitamur ad vitam sempiternam.

ternam. Sed non proderit nobis mors illius, nisi & nos moriamur. Nam quamuis, vt dixi, specialiter hæc verba ad Christum referenda sint, possant tamen & ad quemlibet hominem accommodari, vt sit iste sensus: Nisi quis mortuus fuerit vitijs & peccatis, solus manet, omni diuina gratia destitutus, & postea mittendus in miserrimam inferni solitudinem, vbi est extrema desolatio. Si autem mortuus fuerit, fructum multum adfert, diuina gratia eum mouente, atque per eum efficiente omne opus bonum. Id iam certa quotidiana experientia verum probamus.

Multi sunt præclarè docti, qui strenuè concionentur ad populum, aut multos scribant codices, & tamen paruum aut nullum faciunt fructum, eo quod peccatis mori non velint, atque eo ipso sese alijs reddant contemptibiles. Qui autem contemptui est, eius quoque doctrina despicitur. Sed & plures alijs magna quædam faciunt opera, largas conferunt eleemosynas, orant & ieiunant, & habent exercitia sua externa: verum quamdiu Deum contemnunt, vitijsquæ mori nolunt, soli manent diuinæ gratiæ expertes. Tamen non debent isti eiusmodi benefacta abijcere. Nam sæpè per talia eo percingunt, vt reuera sibi & peccatis moriantur. Qui autem hoc pacto mor-

tui sunt, illi vtique ingentes ferunt fructus quandoquidem Dei gratia & charitate præditi sunt, atque inde quicquid ex charitate agunt, meritorium illis fit: sed & alijs plurimum profunt, Deo per eos tanquam viuâ & apta organa suam voluntatem efficaciter exequente ac operante. Sed vt ita moriamur, principio difficile est: quo fit vt penè omnes mori nolint. *O mors quam amara est memoria tua homini sensibus suis & huic mundo dedito: Et tamen nisi mors præcedat, vita obtineri non potest. Non vis mori vitijs morieris ergo semper sine vllo sine in flammis sulphureis. Sed durum est, inquis. Tenta quotidie aliquid, & leuius fiet. Difficilis est ascensus montium, sed paulatim scandendo ad cacumen peruenitur. Saxum licet durissimum guttæ cauant sæpè cadendo. Nemo magis proficit in virtutibus, quam qui magis difficilia & contraria sibi fortiter vincere nititur. Copiosior namque datur illi gratia, qui sese magis vincit, & in spiritu mortificat. Ora Deum, & perferora in labore: senties breui arridentem gratiam, & quod prius labor & dolor erat, gaudium & voluptas erit. Duo quædam plurimum faciunt ad sui mortificationem: vt videlicet etiam violenter te subtrahas quo natura vitiose propensa est: & feruenter assequi coneris bona illa, quorum te magis indignum senseris. Vigila super teipsum, excita & adhortare teipsum. Millies lapsus, rursus arma corripe, instaure animum, renoua propositum. Non fatigabis Deum post lapsum homiliter reuertendo, etiamsi millies reuertaris. Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim quædam propter Deum adhibueris. Nemo verius, felicius, securius, quietius viuit, quam qui sibi ipsi & vitijs mortuus est. Nam in quo vitia etiamnum dominantur & sæuiunt, quo pacto is verè & tranquille possit viuere? Quod etiam philosophi quidam non ignorantes, maximo labore & infatigabili studio malas animi perturbationes siue passionis edomare nitebantur, vt tanto essent animo sereniore & aptiore ad contemplandam veritatem. Sed quærat aliquis, quid ad sui mortificationem pertineat? Nimirum pertinet eo, vt pro peccatis admissis congruam agamus pœnitentiam, vt mala nostra*

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

etibus

Grano frumenti vt qui-
libet vere
credentium
comparatur.

Docti quidam
concionato-
res cur par-
uum aut nul-
lum referant
fructum.
Gregor.

Mortui vitijs
quantum fru-
ctum sibi faci-
ant.

Eccle. 41.

Mortuendi vi-
tijs modus
quis fit.

Iob 14.

Mortificatio-
nem vitiõ-
rum quædam
duo quædam
promoueat.

Philosopho-
rum quorun-
dam studium
in vitijs edo-
mandis.

T. VI
22

Isaia 58.
Quoniam ad
mortificatio-
nem vitioru
pertineant.

Rom. 12.

2. Cor. 10.

Pfalm. 26.

Animam ma-
le amare qd
fit.

Luc 12.
Ioan. 13.
Matth. 26.
Marc. 14.

seribus castigemus, vt cum S. Ezechia recogitemus omnes annos nostron in amaritudine animæ nostræ. Hoc molestum est carni & portioni sensitiuæ siue sensitalitati, sed mortificanda est, & rationi subiicienda. Pertinet etiam eo, vt corpus subditum sit spiritui, vt earum rerum quæ ad corporis sustentationem pertinent, sicuti est, cibus, potus, somnus, vestimenta &c. nihil amplius illi tribuamus, quam profic ei ad seruiendum Deo. Nam qui plus illi tribuit, vitiorum fomenta ei subministrat, armatq; seruum in pœniciem Domini sui. Vnde Apostolus ait: *Obsecro vos per misericordiam Dei, exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem sanctam, Deo placentem.* Ad hæc pertinet ad mortificationem, vt anima cunctis corporis membris bene viuatur, videlicet ad exequendam iustitiam, & actus bonos, non autem ad perpetuanda mala. Non enim sumus nostri, sed Domini. Itaque illi totos nos mactare debemus, non vitijs. Præterea eodem requiritur, vt vires inferiores, sensus externi & appetitus sensitiui rationis imperio subiaceant, ne per illa vel eorum actiones ratio impediatur à bonis, & animus à diuinorum contemplatione destineatur. Denique huc exigitur, vt ratio & voluntas Deo subdita sit, ita vt iuxta diuinæ legis, sacræ scripturæ, & fidei Catholice normam & præscriptum omnes rationis & voluntatis actiones dirigantur quod quidem fit per fidem, spem, & charitatem. Redigendus namque est, & captiuandus intellectus, vt ait Apostolus, in obsequium Christi, vt ea omnia, quæ sunt fidei Christianæ, incunctanter credat, tametsi captum rationis naturalem longè latequæ excedant. Voluntas etiam ita Deo subdenda est, vt quæ credit, amet, vt appetat inuisibilia, visibilia contemnat, cupiatq; toto corde videre bona Domini in terra viuentium. Hoc pacto quisquis bene mortuus fuerit, non poterit non maximos referre fructus. Memoria quoque animæ repurganda est, vt nihil in ea resideat quo Dei in ea actio aut locus impediatur. Sequitur:

Qui amat animam suam, perdet eam. Et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.

Ecce quomodo ubique verbum Dei, & doctrina Euangelica carnis damnat voluptates, eamq; persequi & odisse iubet. Nemo se fallat, credens sola fide nos saluos fieri, atque interim molliter & delicatè viuens. Qui amat, inquit, Dominus Iesus, animam suam, perdet eam, hoc est, quisquis carnalibus & illicitis animæ suæ desiderijs obsequitur & satisfacit, malens illi parere, quam præceptis Dei, quæ ubique nostris concupiscentijs aduersantur & contradicunt, is perdet eam in mortem sempiternam. Hortatur carnalis anima, vt diu dormias, vt laute & splendide epuleris, vt mulceas aures varijs musicorum organis, sola voluptatis causa, vt ocio desiderijs indulgeat, vt iocis & fabulationibus tempus transigas, vt securus de misericordia Dei pœnitentiam differas in extremam senectutem. Quod si illi acquieueris, absque vlla hesitatione peribis. Diues ille Euangelicus, qui multas sibi parârat opes, quando cœpit velle animam dare voluptatibus, & frui bonis vitæ huius audiuit: *Stulte, hac nocte tollent à te animam tuam: & quæ parasti, cuius erunt? Amabat ille perditè animam suam, eoquæ penitus perdidit. Iudas Domini proditor postquam animi sui concupiscentiam, quam profigare &*

odiâ

odisse debuisset, expleuerat, acceptis à Iudæis triginta argenteis quibus Dominum vendidit, abiens in laqueo se suspendit. Accidit quandoque, vt diues quidam morti vicinus admoneretur confessionem facere, & instar Christiani hominis sese ad mortem præparare. Sed aliquoties repulit confessarium, spe salutis recuperanda. Videns autem mortem adesse præ foribus, iussit sibi arcam suam nummis plenam adferri. Qua allata, manu versabat pecuniam donec animam exhalaret. Confiteri autem non voluit. Tremenda res. Accidit illi, vt in morte obliuisceretur sui, qui viuens oblitus fuerat Dei. Amauerat iste, vt apparet animæ suæ iniquam concupiscentiam, & diuitijs comparandis inhauerat. Itaque animæ suæ ne in extremis quidem consulere potuit, nimio deuinctus amore diuitiarum. O quot sunt homines eiusmodi, qui tam perniciosè amant animas suas, illarum perniciosissimis semper fauendo & obsequendo cupiditatibus: sed certè breui & animas suas & quicquid modo corradunt, perdent.

Qui autem odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Quod D. Gregorius Papa quadam Homelia exponens: Tunc, inquit, animam nostram bene odimus, cum eius carnalibus desiderijs non acquiescimus, cum eius appetitum frangimus, eius voluptatibus reluctamur. Quæ ergo contempta ad melius ducitur, quasi per odium amatur. Certè dum Paulus Hierosolymam pergeret, propheta Agabus zonam illius apprehendit, suisque pedibus alligauit, dicens: *Virum, cuius hæc zona est, sic alligabunt Iudæi in Hierusalem.* Sed is, qui animam suam perfectè oderat, quid dicebat? Ego non solum alligari, sed & morti paratus sum in Hierusalem propter nomen Domini Iesu Christi: nec facio animam meam præciosiorem quam me. Ecce quomodo animam suam amando oderat, imo odians amabat, quam cupiebat pro Iesu morti tradere, vt hanc ad vitam de peccati morte suscitaret. Hæc Gregorius. Non est igitur amanda anima amore improbo, carnali, priuato, vitioso, vt consentiamus illi in rebus illicitis ac pernitijs, & à diuina voluntate & recta ratione discrepantibus: sed odienda potius, vt vim quandam illi inferamus, vbi nos cupit abstrahere à iustitia, & cogamus eam diuinis inharere mandatis. Vbi sane virilis adhibenda animi seueritas est, vt nullis tentationibus cedamus, nulla pusillanimitate frangamur. Quantumcunque importunis vrgeamur concupiscentiæ stimulis, non est tribuendus assensus: sicut parentes infantibus etiam acerrimè plorantibus nolunt tribuere ea, que sciunt eis obfutura. D. Bernardus sermone XXX. in Cantica scribit in hæc verba: Tu quoque si propriam deseras voluntatem, si corporis voluptatibus perfectè renuncies, si carnem tuam crucifigas cum vitijs & concupiscentijs, sed & mortifices membra tua quæ sunt super terram, probabis te Pauli imitatore, qui non facies animam tuam præciosiorem teipso: probabis & Christi discipulum, etiam illam perdendo salubriter. Et quidem prudentius eam perdis, vt custodias, quam custodis, vt perdas. Nam qui voluerit animam suam saluam facere, perdet eam. Perdet eam, inquit, siue ponendo vt martyr, siue affligendo vt poenitens. Quanquam genus martyrij est, spiritu facta carnis mortificare, illo nimirum quo membra cadunt ferro, horrore quidem mitius, sed diuturnitate molestius: Hactenus Bernardus: qui quidem perdere hic in bonam partem interpretatus est, quod nos in ma-

Paradigma
in suos opum
amatores.

Animæ quif-
nam suâ pro-
bè odiat
Gregorius.

Acto. 21.

Animæ quia
sibi ipsi mori
dicatur.

Bernardus.
Voluptatibus
prauis quæ-
dam anima
resistat.
Galat. 5
Col. 3.
Acto. 21.

Iosa. 12.
Animæ per-
di bifariam.

T. VI
22

Auguſt. lam expoſuimus. Tolerari vtraque interpretatio poteſt: tamen Auguſtino teſte, & iſtis quoque Euangelij verbis aſſentientibus, potius de malo, quam bono accipiendum eſt, vt ſit ſenſus. Qui malè amat animam ſuam in hoc mundo, perdet eam in futuro: qui bene odit in hoc mundo, cuſtodit eam in vitam æternam. Loquitur autem hic Dominus de anima per peccatum vitiatam, quæ ſemper in malum procliuſis eſt. Alioqui ratio ad optima hortatur. Damnantur autem hac ſententia omnes, qui aſperam & duram viuendi rationem fugiunt, & ſuauiſſima ac mollia amplectuntur. Videant Euangelici noſtri, quam pulchrè ſua doctrina ex Epicuri potius, quam Chriſti ſchola profecta, cum verbo Dei conſentiant. Sed aduertunt haud dubio etiam ipſi toto ſe errare cælo, & tamen vel peccati delectatio, vel præſecta animi obſtinatio non ſinit eos palinodiam canere. Qui ſi cogitarent humanum eſſe errare & labi, nec cuiquam vitio verti poſſe, ſi erraſſe ſe doleat, proculcarent quæ animi ſuperbiam, facilè & cum Deo, & cum hominibus in gratiam redire poſſent. Sequitur:

Si quis mihi miniſtrat, me ſequatur. Et vbi ſum ego, illic & miniſter meus erit.

O verbum breue, ſed non parum multa complectens. Non eſt miniſter Chriſti, qui Chriſtum non ſequitur. Quid eſt ſequi Chriſtum? Eius humilitatem, obedientiam, manſuetudinem, mundi contemptum, patientiam, charitatem imitari. Habes Chriſtiane ſatis ſuperty quod agas. Si miniſter Chriſti es, imitare Dominum tuum. Et ne putes virtutum ſtudia & actus ſua carere mercede, audi Dominum promittentem: *Vbi ſum ego, illic & miniſter meus erit*: hoc eſt, in vita ſempiterna, vbi vnuiſquiſque mercedem accipiet iuxta laborem ſuum, vbi parce meret, qui hic parce ſeminauerit. Habemus ducem quem ſequamur, habemus præmium quod ſperemus. Non eſt nobis turpe filium Dei imitari: imo verò gloria magna eſt ſequi Dominum: longitudo enim dierum aſſumetur ab eo. Nihil eſt melius, quam timor Dei, & nihil dulcius quam reſpicere in mandatis Domini: non vti que ad cognoscendum duntaxat, ſed ad faciendum ea, quod eſt ſequi Saluatorem. Ipſe enim ait: *Non veni facere voluntatem meam, ſed eius qui miſit me*. Tu quoque imitare illum, & propria calcata voluntate, fac quæ tibi præcepit Deus.

D. Baſilius circa hæc verba pulcherrima vitur adhortatione, quam hoc partim adferre placet. Tu quiſquis, inquit, candidatus cæleſtis gloriæ ampliffimum expectis honorem, animum huc aduerte: tu inquam cui in animo eſt, Chriſto vt comes aſſideas indiuiduus, audi illam regis tui eximiam vocem: *Si quis mihi miniſtrat, me ſequatur. & vbi ego ſum, ibi & miniſter meus erit*. Vbi ergo Chriſtus eſt rex? In cælo ſine dubio. Huc tuus tibi, ô Chriſti miles, dirigendus eſt curſus. Obluiſcere quicquid hic in terris refectionis haberi poteſt. Deinde deſcribit vitam militis terreni, ſub rege ſtipendia facientis: poſt ita proſequitur: Age igitur Chriſti miles, qui iam tenuia quædam ex rebus humanis exempla inſpexeris, ſubeat animum tuum ſempiternorum honorum cogitatio: propoſitum tibi vitæ genus ſit, domo, ciuitate, ac poſſiſſione rerum omnium carens: ſolus eſto, atque ab omnibus vitæ huius curis liber. Non te vlla impediatur, illigetve de coniuge cupiditas, non deſi-

Sequi Chriſtum quid ſit.

1. Cor. 5.

1. Cor. 9.

Ecele. 23.

Ibidem.

Ioan. 5.

Baſilius.

Ioan. 12.

Miles Chriſti quinam militare debeatur.

de filijs sollicitudo: quando alienum hoc est penitus à cælestis militiæ disciplina. Hæc Basilus: quæ quia possunt quibusdam ingrata videri, quod ad monasticam inuitent, nosq; hæc laicis potius scribimus, quam qui sacris initiati sunt aut monasticam profitentur, nolumus diutius prosequi: attamen vt sciant etiam ipsi qui coniugio seruiunt, quid faciendum sibi sit, si Christi ministri esse velint, ex eodem sanctissimo viro pauca adhuc commemorabimus. Non est, ait, quamobrem tu qui ad uxorem animum applicare maluisti, perinde quasi ea re mundum tibi amplecti licitum sit, desidia te des: quando eo maiore tibi labore contendendum est, attentioreque animi vtendum vigilantia, vt salutem inuenias: veluti qui sedem tibi in medijs laqueis, mediaque rebellium potestatum ditione delegeris, vbi peccatorum assidua ante oculos posita irritamenta habeas, ad quæ concupiscenda omnes sensuum tuorum libidines assidue loco veluti emotæ impellantur. Quocirca intelligere debes neuti quam effugere te posse, quin cum diabolo tibi sit deluctandum, ex eoque nullo modo victoriam te sine multis laboribus, pro Euangelicorum præceptorum conseruatione susceptis, reportaturum. Vnde cætera apud eundem. Ergo minister Christi nemo erit, nisi qui pro Christo legitimè certauerit. Quod si in certamine perseuerauerit, victor ibit ad cælos, eritque semper cum Domino suo.

2. Tim. 2.

Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum Pater meus qui est in cælis.

His verbis, vt ait Augustinus, intelligitur Dominus exposuisse quod supra dixerat, illic & minister meus erit. Nam quem maiorem honorem accipere poterit adoptatus, quam vt sit, vbi est vnicus? Sed quæ est ignauia, imo insania nostra, vt si quis propositus sit honor temporalis, ad illum consequendum per ignem & aquam omnes properemus, cælesti autem & æterno oblato nobis honore vix quisquam sit, qui pedem loco mouere velit? Ostulti filij hominum, tamen quandoq; sapite. Quare tam miserè perditis animas vestras? Quare non videtis mundi vanitatem? Quærite Deum & veros honores, & felices ac beati eritis.

Augustin.

SERMO IN EODEM FESTO.

De dandis elemosynis.

Disseruit, dedit pauperibus: iustitia eius manet in seculum seculi. Psalmo CXI. Szauente illa impiissima sub Decio tyranno Christianorum persecutione, inter alios, qui tum varijs conficiebantur supplicijs, etiam inuictissimus Leuita Laurentius peremptus est, tum quod Christi fidem negare noller, tum quod Ecclesiæ thesauros in vsus pauperum liberalissimè distribuisset. Postulabat Tyrannus thesauros sibi dari, quos Philippus iunior Imperator Ecclesiæ donauerat: sed contemptus est à Leuita Laurentio Christianissimo, castissimo, simul ac sapientissimo: dumque speraret thesauros sibi illatum iri, oblatos sibi vidit numerosissimos sanctorum pauperum greges, in quorum victu atque vestitu sanctus martyr, vt ait Leo Papa, innumere multibiles condiderat facultates: quæ tanto integrius erant saluæ, quanto sanctius probantur expensæ. Hac de causa, vt equidem puto, recitatur

Suppliciorum
D Laurentii
illatorum
causa que tu-
erunt.

Leo Papa.

VVV hodie